

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek. anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Temetőink statisztikája.

Szellemi becsén kívül minden egyes ember bizonyos anyagi tőkét is képvisel, melynek kamatait családja, vagy a közjó, vagy legalább önmaga javára fordítja. A hasznát valami foglalkozás, vagy másnemű alap után hajtja az ember és így minden halálesetnél tulajdonképpen egy gép végleges összetörését, megsemmisülését gyászolják a további hasznától megfosztottak.

Az emberi életnek, mint gépnek becsüjével szakszerűleg a biztosító társulatok foglalkoznak. Ezek hazánkban egy ember átlagos életértékét a legalacsonyabb fokozat szerint 500 firta teszik. Így tehát városunkban átlag huszonhatezerszer, a vármegyében (a többi sz. kir. várost nem számítva) félmilliószor 500 firt értéket képvisel a lélekszám, vagyis összesen 250 millió forintot.

Ha ez áll, akkor áll az is, hogy minden halálesettel bizonyos veszteséget szenved a közvagyon; még pedig a fenti átlagos értéket megtartva Zomborban, ahol 1866 folyamán 750 lélek halt meg, 375 ezer firtot; míg a megyében, ahol tavall 8576 férfi, 8146 nő, tehát összesen: 16,722 lélek hunyt el, a jelzett károsodás 8.361,000 firtnyi kárt tesz a pusztító halál.

Ez azonban még nem az a teljes összeg, melyet tőlünk a sors elrabol. Mert midőn az egyén elhal, eltakarítása még töménytelen költséget is okoz, melyet nálunk egy fejre átlag 20 firttal számíthatni. Ez a végtisztességi költség a városban 15,000 firtot, a vármegyében pedig 334,440 firtot tesz ki. Ehhez járul még a halált megelőző betegeskedés, mely munkamu-lyasztásban s ápolási költségekben, a hozzátartozók gátolásában, ha egy halálesetre csak tíz napi átlagos betegeskedést és 50 kr szerzési hátrányt, meg a mások hátráltatásával együtt ötven kr napi ápolási költséget veszünk is föl, ismét halálesetenként újabb tíz firt veszteséget eredményez; tehát Zombor városában 7500, a vármegyében 167,220 firt kárt okoz.

Világos tehát ezen rideg és komor statisztikai adatokból, hogy maga a halál e várost és vármegyét évenként mily szédítő nagy összegekkel károsítja meg!

De még ez se minden; mert egy elhalálásra átlag tíz betegeskedési esetet ró ki a statisztika, ez a komoly, és holt betűiben is oly megrázóan ékesszóló s eszméltető tudomány.

Igy tehát a fentiek szerint a betegeskedések városunkban 75,000 firt, a vármegye területén 1,672,200 firt évi kárt okoznak.

Már most vonjunk ezen kérielhetlen igazságokból következtetéseket. Amennyire a kopó gépet javíthatni s újból a régi munkásságig visszahozni tudjuk, annyiban támogatjuk s óvjuk a nemzeti tőkét. És minthogy az ember, kivált élete első évtizedében inkább kiadással, mintsem haszonnal járó gépnek mondható: azért minden kitalálható módon arra kell törekedni, hogy az ember mint gép minél tovább lehessen hasznalható működésben, vagyis lehetőleg sokáig éljen.

Ezen szempontok alapján iszonyu nemzetgazdasági kár az, amit mi magyarok a gyermekhalandóság borzasztó magas arányai miatt szenvedünk. Ugyanis a vármegyében (Zomborra nincs kéznél adatunk) tavall elhalt 1—5 éves gyermek 3163, 5—7 éves 523, 7—10 éves 437; és mint-hogy ezek nemcsak hasznát nem hoznak, sőt e korban még sokféle kiadással járnak: azért a tíz éven belül elhaltak 4123-ra rugó száma, az összes halálozásnak majd 25%-a, oly elveszett tőke, melyet annál jobban sajnálhatni, mert a nemzeti vagyonnak csak kiadásába került, anélkül, hogy valami hasznát hajtott volna neki.

Ugyancsak a fentebbi számításokból foly, hogy minden költség, melyet az egészség épségben tartására, tehát a gépi szolgáló testnek tartozására fordítunk, oly kiadás, mely által nagyobb mérvű anyagi károktól menekszünk meg; tehát a megfizethetlen szenvedéseket leszámítva

is, igen okos és dicséretes kiméleése a nemzeti tőkének.

Mindezekből világos tehát, hogy ha észszerű és céltudatos közegészségi intézkedésekkel a dúló nyavalyákat csak valamennyire is sikerül eszköntenni: akkor valóban rendkívüli haszon s előny érne a közvagyonosodást.

Bács-Bodrogh megyében 1886-ban veleszületett gyengességben 2225 gyermek halt el; fokozott jó ápolás mellett bizonyosan felnőtt volna belőlük 500. Ugyanítt gyermekgyöresben 2792 lélek mult ki; gondosabb kezeléssel mellett ebből is fölépült volna 500. Tüdőbajban, (tüdőbajjal együtt) 3111 egyén hunyt el, béllhurutban pedig — ami ma már könnyebben orvosolható — 1098-an veszték el; csak némi tatarozással is élhetett volna a kétféle betegek közül még néhány évet legalább másfélszer. Tessék a fenti kulcsok szerint kiszámítani, mit veszítettünk csak e három tételnél emberi életben, mint vagyonban.

Megkönyviti ezen számítását s világosabbá teszi a következtetés kietlen színeit ama tény, hogy a vármegyében tavall 2958 hét éven aluli, és 2500 hét éven felüli beteg orvosi segély nélkül üdvözült.

Öngyilkos 66 volt, megületett 80, baleset folytán 152 vesztette életét.

Oly tényezők ezek mind, melyek a hazafit, a nemzetgazdát, az emberbarátot egyaránt mehökkentik. Gondolkozzunk a mulandóság ezen emléknapijain a fenti kérdésekről s akinek közérdekű eszméje támad, ne rejtsé véka alá!

LEAR KIRÁLY.

Nem mindennapos élvezetet nyújtott okt. 27-iki előadásával derék színigazgatónk anna! a válogatott közönségnek, mely a brit szellemóriás remek tragoediájában, hogy gyönyörködjék, oly szép számmal töltte meg a városi színházat. Közönségünk színe-java jelent meg, hogy ünnepelje Shakespeart, amivel mindenkifölött önmagát tisztel meg. Rakodezay Pál ur Lear király remek alakítását, és aki ismeri az igazgatót urnak „A színészet rendszere“ meg „Színpadi tanulmányok“ című műveit, abban is egyetért velünk, hogy az behatóan alapos elméleti tanulmány eredménye; tehát meg is érdemelte az intelligencia látogatását.

Nincsen a világirodalomnak költője, ki korán tul oly örökbeesü művekkel ajándékozta meg az emberiséget, mint Shakespeare, kinek tragoediái, valamint komoediáiban az örök emberi tulajdonok egyéni jellemet öltenek. Így alakilag minden egyes személye, bár önmagában kerek egyéniség s így állandóság az emberi nem folytonos változása egyes mozzanatainak, bizonyos eszmét képvisel és azon harcokat tárja elénk, miket az egyes az általánossal, az egyéni szabad akarat a főnálló világgal vív.

Mert bámi történéjék, abban két tényező ismerhető fel: a cselekvő ember és azon viszonyok, melyek hol gátolják, hol előmozdítják befolyásolják a szereplő működését. A viszonyok körébe számítandók embertársaink is, hisz tulajdonképpen ők megalkotói ezeknek. Vagy mi indító oka minden cselekvésnek? Az indulat, mely jó uton jár, ha értelem istápolja; de örvénybe dönti, ki nem hallgat az ész szavára. Így akár nemes az indulat, akár rossz, az egyes embert mindig szembe állítja a tömeggel; de az összeütközés attól függ, hogy a feltornyosuló bonyodalom följeltesére mily erővel hat az ész.

A drámának éppen ezen összeütközés nyújtja tárgyát. És hogy Shakespeare mennyire ismerté az embert mint egyént, az emberiséget, a világot, abban az örök állandót, ebben az élet változatosságát, arról meggyőző négy legnagyobb tragoediája. — Az életet, a világot megfigyelés útján kellő tájékozottságig könnyen megismerhetjük. De ha az emberi lélek legtitkosabb rugóit csak mélyreható tudomány fődzi fel előttünk, ugy kór-állapotát, a lelki betegség oly közvetlenséggel ható rajzát, milyent Lear királyban szemléltünk, csak isteni adomány tárhatja elénk.

„Lear király tragoediája — mint Greguss Ágost helyesen jegyzi meg — teljes tanulmány az örültségről melynek lélek-, kór-, sőt gyógytani tekintetben is találó képe a pszichiatra szakemberét is bámulatba ejti.“ Mint ahogy dr. Stark Károly, a kennebergi (Esslingen mellett) elmegyógyintézet főorvosa*) Lear elmebetegségének minden egyes mozzanatát, a dühöngésig fokozódó emelkedéseit, valamint a gyógyulásig ereszkedő apadásait a lelkiismeretes búvár szigorával követvén, — határozottan ki is mondja, hogy ily szerencsétlenekről vett tapasztalatai szerint Shakespeare rajza egészen természetű; sőt mi több, Stark meggyőződése az, hogy e drámai kép elmegyógyászattal foglalkozó orvosnak éppen ugy szolgálhat tanulmányul, mint maguk a természet példányai.

*) „König Lear, eine psychiatrische Shakspeare-Studie für das gebildete Publikum“ (Stuttgart 1871.) c. művében.

De a lélek ép- s kórállapotának ily beható ismeretét csak ugy érvényesítheti a költő, hogy a képviselő eszmének leginkább megfelelő tulajdonokkal ruházza föl a szereplő egyéniséget. Így Lear Shakespeare alkotásában jelleménél fogva rátermett a megörülésre. De mielőtt Lear s a főbb mellékalakok jelleméhez fordulnánk, vessünk futó pillantást a színmű meséjére.

Az élemedett király elhatározza, hogy birodalmát leányai között felosztja, maga pedig nyugalomban fogja tölteni még hátralevő éveit. Elvárja azonban gyermekeitől, hogy az udvaronok szokásos hűzelgéseivel nyílt gyülekezeten adományaira kiváló érdemeket szerezzenek. Cordélia, legifjabb leánya, kit Lear jobban szeret néjjeinél, elveszti apja vonalmát és örökét, amiért haszonleső hazugságra nem viszi a lelke. De a francia király fölismeri ez eldobott kincs értékét és a kitagadottat feleségül veszi. Kent gróf pedig, amiért hogy figyelmeztetni vakmerő az indulatos királyt igaztalan ítéletére, odaadó hűsége dacára kegyvesztett s száműzött lesz. A hazug hűzelgők szolgálatkészsége csakhamar meghidegült, utóbb pedig megvetéssé és pártitűssé fajul, mely gyilkos terveivel kietlen pusztaságba úzi zivataros éjjelen a tehetetlen dühében örvöngő aggastyánt. De nemcsak őt lakoltatja meg gondolatlan indulatosságáért ádáz végzete; ott van Gloster, a király leghűbb embere, ki könnyen hívó félelmében kitagadja egyetlen fiát s martaléka lesz törvénytelen magzata önző eszelővényének. Edmund a fattyú, ki Gloster felkorbácsolt haragjával megfosztja Edgart az apa szeretetétől s birtokaitól, utóbb az üldözött király ellenéül árulója lesz saját apjának, Lear fegyvertragadó barátai szövetségének. Regan, ki célja elérésére férjgyilkosságtól sem visszarettenő néjjevel egyetemben bűnös szerelemre gyuladt Edmund iránt, gyalázza s ördögi kedvtelenséggel bántalmazza a fegyvertelen s bilincseiben tehetetlen Glostert, kit miután meg személygától is megfosztott sajátkezüleg Cornwall, Regan méltó férje, az országuttra vetnek ki. És ezek után Lear meg Gloster kettős tragikumá egy mába fonódva halad kifejlése felé. Szomorú képe az emberi sorsnak! Egyfelől a megvakított s számkivetett apa, tudtán kívül azon nemeslelkű fiától vezéreltetve, kit fellobbant haragja a legiszonytatóbb nyomorba döntött; másfelől a király életére törő gyermekei s a megörülés iszonyai elől menekülőben éppen azon hű vitéze oltalma alatt, kit féltelen kényuri szeszélye száműzött. — Hogy Cornwall hereceget saját fegyveres szolgálója üti le amikor Glostert megvakítja s halálansággal fizet vendégszereteteért, — azt épp oly elégtétellel látjuk, mint a hogy a két koronás fúria közös szerelmében s féltékenységében eszhatatlanul vesztüket várhatjuk, nemkülönbön a fattyú Edmundét, ki őket is csak eszközül használja tagadhatlan genialis gazemberségében. De másfelől megjelenik Cordélia, kinek mocsoktalan szívjóságára szerencsétlensége csak annál szebb világot vet, hogy férje hatalmával s neve varázásával védelmébe fogadja az igaz ügyet. És ime a sors ellene fordul. Legyőzötve, fogságba ejtve szörnyű halállal mulik ki, s az öreg Lear csak azért látszik visszanyerni ép esztét, hogy e leányával szemben elkövetett bűnét egész nagyságában átlássza s szemtanuja legyen annak, miként fojtja meg Edmund az ártatlan teremést. E büntudat töri meg Lear szívét. Regán néjeje őli meg méregitalal, Goneril pedig sajátkezüleg üti át bűnös szívét, míg Edmundot Edgar ejti el párviadalban, a gaz azon büszke öntudattal semmisül meg:

„Edmund mégis szeretve volt. Egyik
Értem megmérgező a másikat,
Azután megölte önmagát.“

És a látszólag győzedelmeskedő gonoszság ez ördögi orgiáját csak halovány fény deríti föl Alhan herege e végszavaiban:

„Nehéz idő sújt: itt engedni kell,
És mondanunk, mi fáj, nem, ami illik,
A legkorosb legtöbbet szenvedett.
Ifjabbak, akik itt vagyunk, nem értünk
Ily dolgot, s nem jut ily sokáig élünk.“

Ez röviden tartalma azon tragoediának, melyben a fékevesztett indulatnak — mondhatók — esztelensége és a köszívű önzés háttérbe szorítja s legyűri a hősiesség nemeskeblűségét. De lássuk már most Lear s a főbb mellékalakok jellemét.

Lear király nyolevan éves kora dacára, Shakespeare alakítása szerint, testben lélekben erőteljes jelenség, miről szavai s minden tette tanuskodnak. Hosszas uralkodásában boldog s hatalmas; mert barátait s kegyeltjeit adományokban részeltethette, haragjától pedig remegtenek, kik elmulaszták kegyeit keresni. A korlátlan urat, — ki népek fölött uralkodik vala, de önmagán soha, vagy ha egykor igen, az évek hosszú során át rég feledte az önuralmat, — a költő azon pillanatban vezeti szemünk elé, midőn betelén a legfőbb hatalom élvezetével, áradozó kegyelmében vagy inkább szeszélyes elhatározásából leteszi az ország gondjait s gyermekeit kívánja boldogítani birtokaival. Igen természetes, hogy a föltetlen hatalom hosszú gyakorlatában elkényesztett királyban az apa gyermekeit is csak oly szemekkel nézi mint szolgálait, s a jutalmakat nem tetteik, tehát érdemek, hanem azon képességük szerint osztja, mellyel önteltségét legyezgetik. Midőn Goethe e jelenetet kifogásolta, megfélekedett arról, hogy Shakespeare ez egy vonással kell hogy ecsetelje Lear király egész multját, egyébként érthetetlen maradna, hogy az apa gyermekei-

nek hízogást tűz feladatul az egész udvar jelenlétében. Már legelső föléptében kellett a költőnek rámutatnia arra, hogy a későbbi fejlemények oka Lear jellemének alapvonása. Vagy miként hozza a hős belső életével kapcsolatba, miként származtathatja belőle az örültséget, ha nem ilyen csekély ítéletű, hirtelen, szeszélyes, egyszerű véletem természetűnek rajzolja előttünk mondott első szavaiban, legelső tetteiben? És hogy csakugyan öntudatlan, szándékosan állítja elénk ily tulajdonokkal, abban megerősíti Kent száműzetése, amiért az öszinteségében hízogást nem tud s ezért kitagadott Cordelia ügyét felkarolja. E két mozzanat a legelső színben dönti el Lear további sorsát kérelhetlenül. Tulzott önbizalmában, mely a korlátlan hatalom rendes kísérője, azt véli, hogy fölkel személye biztosítva van a szerenese változóságára ellen, s fogalma sinesen arról, hogy mily elfajulásra vezet az öszinteséget tőle örökölt gyermekeiben az évek során át kényszerű tetteit. Ki folyton csak önmagával foglalkozik vala, a mások érzelmeit nem érti s irántuk nem lévén fogékony, megdondatlanul löki el magát az igaz szeretetet és hűséget. Azonnal be is teljesül rajta, hogy aki szelvet vet, vihart arat. Alig hogy célhoz jutott a hízogó két leány, a jöltevő apa ellen fordul; hisz tudják, hogy nem igaz szeretet jósága juttatta őket örökségükhöz, hanem csak a mulékony szeszély, mely előbb-utóbb meg is foszthatja mindenüktől. Mert hiszen világos, hogy csak az uralkodás terheitől kivánt szabadulni Lear, de jogairól nem mondott le; s hogy a hatalom elveszte után ettől is megfoszthatnák, mire éppen saját biztonságuk céljából töreksznek leányai, arra nem is gondolt. Keserű valóra ébred, midőn Goneril és Regan a nagy kíséret miatt szemrehányással illetik, s neki arról kell meggyőződnie, hogy gyermekek helyén rabszolgákat nevelt, kik most föléje kerekednek, s hogy az anyagi hatalommal királyi méltóságáról is lemondott. Az ellenszégülés láttára fölháborodik lelke mélyében s az indulatok tájtéko dühében átkokat szór az előbb hízogóikért kegyelt leányaira. Ami ismét jellemének főalkatrészére, önzésre vall; mert tapasztalt hálálanság önzetlen jöltevőt nem sért vagy legalább nem mérgezi meg jöltevőnek tiszta öntudatát. De Lear e boldogított érzelmét nem ismeri; bosszu, az adomány visszavétele legelső gondolatja. Ahelyett hogy megismerné helyzetét, zsibbasztó tudata a tehetetlenségnek és vakon dühögő bosszuvágya összekötéséből a megörültség előérete borul lekére. A kegyeltek hálálanságára fölért érzete fájdalma s az udvari bolond megjegyzései által is élénkített önyád, kiűzi a tomboló viharba, hogy amit nem talál azoknál, kik nekik köszönnek mindenüket, enyhet keressen a lelkiállapotával oly rokon háborgó természetben. A tomboló vihar elül, s a roskadozó testet megtörik a lélek harcai. De valamint egy égháboru lezajlásával üdítő s megtisztult a lég, egy a dühögést felváltó nyugalom s az ismét föltálat szerető gyermek ápoló gondjai cioszlatják lelkéről a homályt. A szenvedő nem lágzó több sorsa ellen, megnyugvással veszi, amin nem változtathat, s elleni fogságába örömmel megy Cordelia karján. S midőn legnagyobb csapásként a viharudta keblére alig visszatért jó leányt ismét, és most visszahozhatatlanul örökre elveszti, — megszakad a szíve s holtan borul annak hilt tetemeire.

A föbb mellékalakok mintha Lear jellemének egyes vonásait személyesíték.

Goneril és Regan megtestesítői atyjuk volt tulajdonainak; önzés, uralomvágy, hű hízogás egyesül gonoszossággá bennük, mely férj, sőt apagyilkosságtól sem riadna vissza, ha célra vezet. Rabjai ők is a vad szenvedélynek, mely ifjúságuk s hatalmuk folytán fokrók-fokra ragadja a megsemmisülés örvényébe. De valamint a cselekvésben különböznek atyjuktól, úgy abban is elmaradnak tőle, hogy számukra bűnik miatt nincsen bocsánat s el kell pusztulniok megbánás nélkül. Shakespear azonban nem mulasztja el, hogy kellő indokollással legalább széptani szempontból érthetővé tegye s igazolja e két nemberben emberi alakot öltött erkölcsi elvetemilttség szerepeltetését drámájában. Szemben áll velük Kent, a tetőtől talpig becsületes, hű vazallus, ki midőn igazmondásáért a zsarnok haragját vonja fejére, áruhában szegődik szeretett fejedelmé szolgálatába, s elfelejtve a méltatlanságot utóbb is a gyilkosok körmei közül ragadja ki a királyt; továbbá az udvari bolond, kinek édes-kesernyés tréfáiban és észrevételeiben Lear mélyen érző kedélye visszhangozik; amit a király nem vallhatott be, azt a bolond olvassa ki lelkéből, és ez okon tényleg befoly urának megörültsébe.

S amit a szereplők e csoportjában észleltünk, annak visszfényt láthatjuk Gloster és két fia történetében. Az öreg Gloster keményen lakol, amiért könnyen hívőse pusztán gyanúsítás alapján eltaszítja, sőt földöz de-ék Edgar fiát s a cselzővő fattyúra bizza föltétlenül magát. A törvénytelen Edmund egymagában egyesíti azon erkölcsi romlottságot, mely Goneril és Reganban megoszlik. Edgar bűnhődésének oka pedig a férfiaság hiánya, mely szembeszállania készletné ártatlansága tudatában apja állítólagos haragjának előtte ismeretlen okával. Edgar tetteit örültsége is döntő befolyással van Lear elmezavarására, sőt ez viszi őrvöngésre; mert tapasztalati tény, hogy az örültek egymásnak elmebáját kölesönös érintkezéssel csak fokozzák.

És most végül vajjon indokolt-e Cordelia erőszakos halála? Shakespear oly kiváló szeretettel alakította e gyöngéd női jellemet, oly gondal egyesít benne minden magasatos tulajdost, hogy miként volna elképzelhető, hogy családja romlását túlélje? Vagy mily élete volna annak tudatában, hogy ugyan jogaiba visszahelyezte atyját; de annak megrongált lelki élete a legmondosb ápolás dacára sem virul föl többé s lézengő alakja örökös emlékezteté minden emberi természetből kivetközött gonosz néjre? Gyermekei szerete az igazságos ügy szolgálatában még fegyvert is ad kezébe, hogy férje külföldi hatalmával megvédje atyját. De éppen mert idegen hadat vezet néjjei birtokában lévő hazája ellen, buknia kell, ha csak azért is, hogy az eszméletét visszanyert Lear tragikumá annál teljes legyen.

B. F.

Hírek.

Elöléptetések a cs. és kir. 23. sz. gyalog seregre: Alezredessé: Gstöttner Károly őrnagy, az 53-ik számú gyalogezredtől a 23-ik sz. gyalogezredhez. Őrnagy: Waltschek József 1. oszt. százados, az ezredben. 2. oszt. százados: Wendling Antal és Masic László főhadnagy, mindketten az ezredben, Colombini Károly

főhadnagy pedig az ezredtől a 19-ik számú gy. ezredhez. Főhadnagya: Melion Gyula és Jugovic Vince, mindketten az ezredben. Hadnagya: Matus de Alsó Rasztola János és Gröger Ferenc tiszthelyettesek, mindketten az ezredben.

Áthelyezések a cs. és kir. 23. sz. gyalogsereztől Metzner Lajos százados az ezredtől a 46. sz. gy. ezredhez. Joksimovic Mihály főhadnagy, a 70. sz. gy. ezredtől, a 23. sz. gy. ezredhez és Bikar Emil hadnagy, az 52. sz. gy. ezredtől a 23. sz. ezredhez.

Áthelyezés. Bittermann Sándor, m. kir. honvéd főhadnagy, népfelkeltő nyilvántartónak Zomborba áthelyeztetett.

Elöléptetés. Barath Kálmán, a helybeli honvédzászlóalj hadnagya, főhadnaggyá léptetett elő.

Kinevezés. Sándor Béla főispán ur öméltsága Mihályi Ernőt a megyei arsvazékhoz irnokká nevezte ki.

Elöléptetés. Boxisevich Lajos az Újvidéken államaszó honvédzászlóalj őrnagya alezredessé léptetett elő.

Választás. Szabadkán városi alügyesszé dr. Landauer Adolf köz- és váltó-ügyvéd választott meg 118 szavazattal. Szabados János 49 szavazata ellenében.

Áthelyezés. A budapesti kir. főügyész, Stark Kálmán békésgyalui és Szaris Mór szabadkai kir. ügyész-ségi irnokokat, saját kérelmük fojtán kölesönösen áthelyezte.

Küla levelezőnk írja: A „Küla Dalárda“ által f. évi október 29-én a polgári olvasó-egylet helyiségeiben rendezett második alapszabályszerű dalestély igen jól sikerült, mit ama tény is igazol, hogy a dalárda alapítóje javára o. é. 84 frt bevételt jövedelmezett. A műsorozat minden egyes píe-eje oly korrekt, szakszerű zeneműteremmel és precizitással adattak elő, hogy a megyőző hatás öszszerűen és külön, minden sorozati tárgnyul szembeszökő és meglepő volt, és ez okból nem is bocsájtkozunk, az egyes műdarabok bírálatába, ha mégis a 2. tétel alatti Schubert: „Rozamunde-nyitány“-t, Krishaber Mór ügyvédné és Czövek Jenőné urhölgyek által előadottat a 4. tétel alatti Zsaskovszky E. „Dalárked“-ét előadva az öszes dalárda által, a 6. szám alatti Benedix Roderih: „Egy boldogtalan asszony“-át, Felicides Aranka k. a. által, a 7. sz. a. Kreuzer „Kápolnáj“-t Reimholz A., Kohn A., Mezey Zs. és Sztojkovits Gy. urak által előadva külön felemeljük. Ezzel a többi műdarab kivindikált elismeréséből egy hajszálnyt sem akarunk levonni. Valóban a díces elismerést ezen oly ifju, alig 1 éves dalártársulattól, s annak intező férfiai: Sztojkovits Gy., Mezey Zs., Potzta F. karvezető és Reimholz A. uraktól meg nem tagadhatni. Előadás után tánc következett, amely nagy szívesen hajnali 3 óráig folytattatott. Ott láttuk: Ledererné, Barekoviczné, Besseneyné, dr. Schneiderné, Reimholzné, Czövekné, Krishaberné, Janesóné, Zányi Etelka, Wighardné, Krauszne, Kohlhammer Mihályné. Kósáné, Gyenesné, Homayné, Hrubyné stb. urasszonyokat és Felicides Aranka és Gabriella, Falcione Blanka (Zomborból), Laky Gizella (Szt.-Tamásról), Zuffa Paulina és Mariska, Stockbauer Etelka, Thomann Bella és Vilma, Kiss Irén, Zwipp nővérek, Berkovits, Kahn Luiza és Irén, Witz Mariska stb. kisasszonyokat Külaról. Szóval, a kellemes benyomás hatása alatt a 2-ik után alig várjuk a 3-ik dalestélyt és szívesen konstatáljuk Zeiss Károly vendégülösvény vendégellátását, úgy Nagy Ferkó jó megfelelő zenekara játszmáját, melyek vigalmaink kedélyességéhez a hozzájárulási arányrészét mindig híven megadták.

Névváltoztatás. Kisk. Popper Emil szabadkai illetőségi, ugyanottani lakos, vezetéknevét „Pataki“-ra magyarosította.

Eljegyzés. Városhy Károly, a ferenc-esatornai műmalmi vállalat igazgatója, jegyben jár városunk egyik szépevel Gyorgyovanszky Etelka kisasszonnyal, Gyorgyovanszky György kir. trvszéki bíró kedves leányával.

Fizetése képtelenség. A bécsi hitelzői véd-egylet Czilzer József, cservenkai kereskedő fizetése képtelenségét közli.

Áthelyezés. A Szabadkán 30 éven át állomaszótt katonai dandáriskola (equitatio) Kecskemétre helyeztetett el.

Ó-Szivaéről írják: Dr. Fischer Mihály zombori főrabbi meglátogatta hitközségünkét, s szombaton tartotta meg hitközségi beszédét. Már e hó 28-án menesztette az elüljáróság Beck tanitót a főrabbi urat Szivaera kísérendő; a helység határáig az egész elüljáróság elébe jött, a hitközség elnöke üdvözölte a hitközség nevében. Másnap szombaton 9 órakor ismét az elüljáróság kíséretében templomba jöve, annak udvarán az iskolai nevelőkérek sorfalat képezve, éljenzéssel fogadták, és virágokat hintettek útjára, a templom ajtajánál Beck tanitó magyar beszéddel üdvözölte őt, melyre a főrabbi magyarul felelt. A templomban jelen voltak a ref. kath. és gör. n. lelkészek és a helység többi honorációi. Főrabbi ur mindnyájunkat jeles, fönkelte szónoklatával a lelkesedésig elragadtatott, és csak az az egy óhajunk van, bár csak minél gyakrabban részeseülhetnénk e nagy szerenésben.

Hálál gondatlanság folytán. O-Sztapáron október hó 25-én gondatlanság folytán Kovcsin, Sztipán nevű fia, egy működésben levő száraz malom kerekéi által agyonuztatott.

Himen. Szabadkán Rómits Pál szabadkai kir. járásbírosági irnok jegyben jár Pertics Marcella kisasszonnyal.

Irodalom. Megjelent és beküldetett. „A függetlenség és 48-as párt szervezéséről“. Irta Pártos Béla. Megrendelhető minden hazai könyvtárusnál.

A bezdáni I. ösegyelőz egyesület október 29-én tartott ülésében elhatározta, hogy a jövő 1888. évi január 1-vel új ciklust nyit.

Emberölés. F. hó 24-én Huszár János, doroszlói lakos korcsmai öszszettézés közben 16 késszúrással foszogatott meg életét.

Meghívó. A szenttamási szerb nőegylet november hó 5-én, szombaton a helybeli nagyvendéglo dísztermében saját alapja javára hangversennyel egybekötött táncvigalmat rendez. Belépti díj 1 frt. Kezdeté esti 7 órakor. Műsor: 1. Emlékezés, tartja fötísz. Katyanszky Lázár ur. 2. „Die Irrfahrt um's Glük“- nyitány Suppétól, előadják zongorán négy kézre Laky Gizella és Katyanszky Milana kisasszonyok. 3. Kettős Mendelsohntól, éneklék Manojlovits Olga és Katyanszky Bojana kisasszonyok. 4. „Erl König“- Goethétől, fordította M. P. Sapcsanin, szavalja Manojlovits Milka k. a. 5. „A leány panasza“- Heintől, zenéje Schuberttől, éneklék Manojlovits Olga k. a. 6.

Ábránd „Repülj feekém“ Reményi E.-től, 2 kézre előadja Laky G. k. a. 7. „Gusze moje od javora szuva“ népdal, éneklék Runies Vitomir ur. 8. „Zujte strüne“- kettős, éneklék Katyanszky Bojana és Manojlovits Olga kisasszonyok. 9. „Grahov gláz“- szavalt Katyanszkytól, szavalja Runies Vitomir ur. 10. Részlet „Il. Trouvatore“- Verdítől, éneklék Katyanszky Bojana k. a. 11. „Poéte et payzan“- nyitány Suppétól, négy kézre, előadják Katyanszky Ruzsica és Manojlovits Olga kisasszonyok. 12. Tánc kivilágos kiviradrig. Az énekhez a zongora kíséretet Katyanszky Ruzsica k. a. volt szíves elvállalni. A zongora Oezer gyártmány.

Öngyilkosság. Apatinból írják: Gräber Jakob, 28 éves nőten, apatini lakos, ki egy évvel ezelött öngyilkossági szándékból, egy előre alkalmasan elhelyezett kard esésának neki rohanva, mellét tetemesen megsértette és sérüléseiből meggyógyult, f. hó 27-én saját lakásán pisztoly lövéssel vetett véget életének.

Vértesi Károly, Budapestre távozó ügyvéd barátunk bucsuzó estélye alkalmából 45-én vetünk részt az „Elefánt“ csinos és izletes vacsoráján. Az asztalfőn ülő főrendező csakhamar tolmácsolta az öszszegyűlték érzelmet kartársi szempontból, míg dr. Schuller Simon a polgárt, a társadalmi faktort magasztalta. Vértesi, a meghatottság folytán szívből fakadó elegikus hangon, körülbelül a következőleg vett bucsut kartársaitól s barátaitól: Tisztelt urak! kedves barátim! Méltán nevezhetem önöket jóakaró barátimnak, mert hisz önkönként csinálták bucsuzásomat innepélyessé, kellemetessé s ezáltal nekem nagyon is emlékezteté. A csak imént elhangzott s előttem mindig becsben maradó szavak, távozatom fölött sajnálkozást fejeznek ki. A sajnálkozás érzés hatja át az én keblemet is. Sajnálattal veszek bucsut szülővárosomtól, hol hőlösöm ringott, hol gyermekéveimet átjászottam, ifjukoromat átábrándoztam, szerettem és családot alakítottam, férfikoromat eltöltöttem, szóval kényerem javát ettem s jóbarátokat szereztem. Távozásom nem is leli másban magyarázatát, mint az irás szavaiban, hogy vándorok vagyunk mi a földön. Mig az egyikben kevésbé, addig a másikban jobban fejlődik ki a vándorszellem. Rajtam, ki vándor ványgtól hajva többször vettem már kezembe a vándorbotot, hogy egy-egy szép földdarabot megismerjek, ki közelebb más világrészekben is megfordultam, a vándorvagyak is nagyobb erőt vönek. Magam is azt hiszem, hogy innét — hol jól ment dolgom — ismét csak vándorvagy haj hazánk ifju, szép fővárosába, hol megtalálom a hegyet, vizet, melynek turistái utaimon mindig olyannyira vonzóttak, hol nagyobb számmal fogom találni az irodalom munkásait, barátait. E nemes város kötelekéből azért nem lépek ki, illetőségetemet megtartom s továbbra is ahhoz a röghöz fogok ragaszkodni, melyhez bár jelentéktelen, de egész multam fűződik. Most pedig van cserencsem uraim! önöknek megköszönni szíves figyelmüket, melyben távozásom alkalmával igénytelen ségemet részesítették. Állasomból kifolyólag innepelteshez szokva nem lehetek, azért engedjék meg, hogy polgári egyszerűségből kifolyó, egyszerű, de öszinte szavakkal csak azt mondhasam! Isten önökkel, tartanak meg továbbra is jóindulatukban és szögag éljenek! Dr. Molnár Gyula komolyan, dr. Molnár István Lajos pedig humorosan emlékeztek Vértesiről, mint az irodalomnak immár országosan elismert munkásáról. Dömötör Pál e munkásság dícső és sikeres folytatásáért ivott. Dr. Vadas és dr. Szilágyi a távozó jövöjére s családjára írtettek poharat. Lallosevits Jásó a távozóban a magyar szerb testvériség mintaszéri gyakorlóját innepelte. És így ment az szünet nélkül, mihelyt a Sárközi büvös nyirettüje megszünt rikatni azt a bucsuzatva siró-rívó száraz hegedűt. Vértesi Károly távozását valóban sajnálják mindazok, akik őt közelebbről ismerték. Veszit benne a közügy, de különösen a társadalmi élet. Mindenké tudja, aki házában csak valaha is megfordult, hogy ott minden fal, minden sarok a művelt izlés, a nemes esin egy-egy kis remeke volt. Beutazván Európa nagyobb részét, amit látott s ami szemének megtetszett, azt mind szébbnél-szebb képekben, lenyomatokban vagy más emlékekben elhozta ide közénk is; úgy hogy minden látogatás alkalmával lehetett nála valami újat látni, olvasni, tanulni. Ezen világlátott állaspont képesítette őt arra, hogy különösen eszthetikai haladásunk érdekében sok jó és hasznos eszmét hozott forgalomba. Tulzott szerénysége ugyan sohase arrogálta az eszmei atvaságot; de az ő szük belső köre tudta, hogy melyik társalgás alkalmával jött létre egyik-másik idea. Mert az ő lakomái, melyeket évente néhányszor adott, nem voltak közönséges eszem-iszomok, ahol az a legény, aki többet tud inni, vagy nagyobb kiáltani. Szimpozionok voltak azok a szó legnemesebb klasszikus értelmében, fűszerezve elvi és praktikus disputákkal, intézve föltellességtől és pedanteriától egyiránt távol álló közlekenységgel. Ez a kis szellemi oázis sem maradhat tehát tovább a miénk! Ugy inézte a sors, hogy kedves szép családjával együtt eltávozik közülünk a közügyek önzetlen szolgálja, a társasélet egyik élesztöje. Kívánjuk neki s övéinek, hogy ami nálunk kedves volt nekik, azt jó emléken örizzék s találják meg új otthonukban százzsorosan!

Új könyvnyomda. Spangal Sámuel Külan a „Morovitz“-féle házban egy teljesen ujonnán berendezett könyvnyomdat — Külan már a második, — nyitott, s egyúttal egy magyar és külön egy német heti hírlapot is készül megadítani.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Mély fájdalommal jelentjük, hogy hön szeretett fiunk, illetve testvérünk, sógorunk Hubert Vilmos az ada-moholyi hitelintézet részvénytársaság könyvelője, hosszú szenvedés után Moholyon folyó hó 28-án d. u. háromnegyed 6 órakor, 28 éves korában jobb létre szenderült. A boldogult hilt tetemei folyó hó 30-án d. e. 9 órakor a moholyi izr. temetőben fognak örök nyugalomra elhelyeztetni. Moholyon, 1887. évi október hó 29-én. A gyászoló család.

Csöd. Löwinger Miksa öfuttaki lakos fakeskedő ellen (újvidéki trvszék); csödb. dr. Gedeon Albert, tömegg. Zombory László; bej. h. dec. 8.

Csuroghról írják: F. hó 27-én tartá a szabályai tanitói kör értekezletét Csurughon. Az értekezlet közös ebéd követte. — Blizanacz Filöp, csurughi lakos kárára október hó 27. és 28. közti éjjel ismeretlen tettesek a padláson levő gabona készletét 50 frt értékben ellopták. Ugyan ezen éjjel Mrksitz György csurughi lakos 2 db hízódisznáját 70 frt értékben szinté ellopták. A legutóbbi időben a lopások nálunk lábra

kezdenek kapni, és a rendőrség minden igyekezete kárba vész.

Színház.

Csütörtökön, október hó 27-én Schakespeare tragédiája, Lear király került színre.

Régi keleti panasz, hogy különösen a vidéki színpadokon a klasszikus művek semmi érdeklődést sem tudnak kelteni. A kik e ténnyel szemben tehetetlenek és egy Schakespeare nevével sem tudják a színházat megtölteni, azok jöjjenek Zomborba és vegyenek Rakodetzaytól órákat, mert Rakodetzay bebizonyította hogy igenis, sőt főleg klasszikus darabokkal lehet a színházat megtölteni. S ugyan micsoda arkanuma van erre Rakodetzaynak? — Semmi más, mint kifogástalan rendezés, korrekt játék, korhű, gondos színrehozatal.

A címszerep Rakodetzay játszotta.

Egyik fővárosi vice lap a nemzeti színház korán elhunyt nagy művésze, Halmira azt a bonmot mondta, hogy játékaiban csak egy a hamis: a parókája. Ugyanezt lehet Rakodetzayra mondani, pedig ő tőle a természet megtagadta az e szerepkörben kívánatos alakot, organuma is meglehetősen korlátozott s mégis oly páratlan hatást ér el játékaival. Rakodetzay mindég jól van disponálva, mert a színpadon csak művész és semmi egyéb, ami dispoziciónak van alávetve. A pillanat ihletére soha sem számít, hanem szerepét kidolgozva, készen viszi a színpadra. Öltözéke, maskja a pedánságig gondos. Egyetlen hibája van csupán Rakodetzaynak: hanghordozásában még modoros, de méntességére legyen mondva, hogy míg a legtöbb színész modorossá „lesz”, addig ő „még” modoros, a miről, ősmerve ernyedetlen törekvését, biztosan le fog szokni a legrövidebb idő alatt. Mai szerepének minden szituációjában eltalálta a hangot s ezért sikerült is neki mindent kifogástalanul színeznie. Az indulatok hevesebb kitérésénél, dacára korlátozott organumának, volt játékaiban elegendő erő, mert takarékosan bánt hangjával és gesztussával. Minden jelenetéről tanulmányt lehetne írni, de erre nem lévén terünk, csak a főbbekről és általánosságban emlékezzünk meg. Az első jelenetben, midőn országát és koronáját lányai közt elosztja rendesen nagy hangon beszél erősen gesztikuláló királyt szoktunk volt látni, Rakodetzay itt nyugodt, komoly volt s egész lényén némi busongás ömlött el, s valóban ez a helyes hang, mert ha valaki vagyonát, koronáját osztja el, ugyszólván végre elvezet, lehetetlen hogy lármás kedélyhangulatban legyen, legyen bár Británia királya. Általában igen helyes felfogás volt, hogy mindenütt inkább az apát hozta előtérbe, mint a királyt, Schakespeare is inkább apát akar festeni, mint királyt. Az őrlési jelenetben igen jó volt, hogy nem egyszerre, midőn már beszédjében is jelzi — őrlít meg, hanem a megőrlésnek minden stádiumát fokozatosan reprodukálja, pedig Lear saját szerű öletéinél ez átmenetet igen nehéz eltalálni, mert míg egyik pillanatban böleselkedik, a másikban olyan naiv lesz hogy szinte önmagát parodizálja.

A többi szereplők nem tudtak ugyan a kellő magaslatra emelkedni, de az összbonyomást nem rontták. Legjobb volt Mihálka, az udvari bolond szerepében. Sio, mint Edgar kissé egyhangy volt, az erdei jelenetben mondókáját csak úgy recitálta. Csige hatalmas organumát sikerrel használta. Kövi új szerepkörében szép haladást mutatott.

A három leány közül különösen Dombayné és Angyal Ilka érdemelnek említést.

Az előadás külső sikerére kívánatos körülmények: a jó rendezés, korhű jelmezek és díszletek kifogástalanok voltak.

Szombaton a híres operett „Mikádó” adatott. Bohozat a legbizarrabb kiadásban.

Koko lord, Titipuban a legfőbb hóhér komoly és fontos állással össze nem egyeztethető rajongással szerelmes egyik gyámleányába, a szép Jum-Jumba, Jum-Jum azonban Nanki-Poo vándorénekésért rajong, aki nem más, mint a japáni Mikádó fia. Nanki-Poo atyjának udvarából megszökött, mert egy sovány udvarhölgyhöz, Katishához kényszerítik, s most Titipuban állítottatban lappang, éppen felakarja magát akasztani, mert Jum-Jum nem lehet az övé. Ez idilikus esendéletet, mint lecapó villám zavarja meg a Mikádó parancsa, hogy Titipuban egy hó leforgása alatt okvetetlen legyen kivégzés, mert különben Koko lord, a legfőbb hóhér állásáról elesapatik. Nanki-Poo, az öngyilkos jelölt éppen kapóra jön, a hóhérral alkot köt, hogy adja neki gyámleányát nőül, egy hónap múlva a lányért odaadja cserébe fejét. A lefejezés ugyan nem történik meg, de azért Pooh-Bah lord, „legfőbb minden egyéb” egy teljesen hiteles protokollumot ad a hóhérnak, hogy a kivégzés annak rendje és módja szerint végrehajtott. Koko a hiteles irattal a Mikádó fényeskedő színe elé járul s egyben aláutasan kéri a felséges urat, hogy miután parancsa végrehajtott, oldja fel kemény ítélete alól. Ekkor nyilvánossá lesz, hogy a lenyakalt vándorénekés nem más, mint a Mikádó megszökött fia. A Mikádó azonban kegyes és engesztelő, miután Kokoék nem tudhatták, hogy a vándorénekés köntösös kit rejti, enyhén fognak bántani velük s az enyhe ítélet értelmében Koko és Pooh-Bah csak ólomban fognak megföztetni, s hogy e kényelmetlen műtet alatt meg ne hűtsék magokat az ólom illó módon forró lesz. De hát nem azért bohózat a bohózat, hogy ilyen tragikus scenák is megeshessenek benne, amiért is az elvesztett fű karján Jum-Jummal megjelenik. A feleséges apa örömeiben megmájtja ítéletét, szentesíti fia hazasságát, sőt miután kedvelt udvarhölgyét, Katishát Koko boldogítja, teljesen kibékül a dolgok illeten fordulatával.

Az operett színrehozatalában a legfőbb érdeme Mihálkának van, aki a rendezést páratlan türelemmel és figyelemmel eszközölte, s a címszerepben is oly sikerült bohókás alakot játszott, hogy a sok tapsot valóban kiérdemelte. Koko gyámleányai Némethy Gizella, Angyal Ilus és Láng Ilon kedvesek voltak. Andrassy, a főhóhér, Csige, Fehérvári multságos alakok voltak. Kövi szépen énekelt, nem különben Mátray Margit, akit többször nyílt jelenetekben is megtapsoltak. A jelmezek és új díszletek, melyeket Steiner Lajos festett igen szépek.

A mi az operett zenéjét illeti, az éppen olyan ekzotikus, mint szövege; van benne néhány igen csinos részlet, mint Katisha és Koko szerelmi duója; e duót Mátray Margit és Andrassy gyönyörűen énekelték.

Vasárnap a „Falu rossza” népszínmű adatott, mely közönségünkre még mindég nagy vonzerőt gyakorol. Az előadás sem rosszabb, sem jobb nem volt, mint a társulat által eddig előadott népszínművek előadásai. Andrassy, mint sikerült bakter, kiemelést érdemel.

Zombor, 1887. évi november hó 1-én kedden „Molnár és gyermeke vagy: a lelkek vándorlása karácson éjszakáján.” Népies színmű 5 felvonásban. Irta dr. Raupach. Fordította Szerdahelyi József. (Rendező Rakodetzay.) 1. szakasz: A véletlen vendég. Történik Advent első vasárnapján. 2. szakasz: A búcsúzás. Történik karácson szombatján. 3. szakasz: Éjjeli jelenetek a halottak házában. Történik karácson éjszakáján. 4. szakasz: A molnár mint kincsrejtő. 5. szakasz: Az utolsó óra. Személyzet: Reinhold Kristóf, gazdag molnár Rakodetzay, Mária, leánya Láng Ilon, Gunigunda, özvegy bíróné, Reinhold testvére Szöllősy Hermin, Evald, lelkész Mezey, Brünigné, szegény özvegy Szentessy Ilona, Konrad, fia, molnárlegény Sio, Reiman János, koresmáros Andrassy, Margaretha, felesége Behuminé, Günter, Agnes, gyermekei Behumi Feri, Kövi Cornel, Jakab, gazdag serfőző legény Palotay, John, sirásó Báthory, András, számadó legény Reinholdnál Falvi, Benedek, Just, molnárlegények Hadzsi, Juhász. — Molnárlegények. A harmadik szakaszban: „Lelkek vándorlása karácson éjszakáján”, nagy menet, előadva a személyzet által villannyal megvilágítva. A színmű után: Élőképek „az új testamentumból.” Nagy mesterek képei után rendezve. „Az utolsó vacsora.” Lionardo da Vinci festménye élőképekben. „Feltámadás.” Overbeck festménye szerint. „Krisztus a Gethsemani kertben.” Előadva az összes személyzet által, villany és görög tüzzel megvilágítva. Kezdeté 7, vége 10 órakor.

Dr. Kuthy József búcsúszása Zentáról.

Szép és lélekemelő tünepélyességekre adott alkalmat az utóbbi napok alatt a zentai gymnasium volt érdemdús igazgatójának dr. Kuthy József urnak, kinevezetése helyére, a székesfehérvári állami főreáliskola igazgatói állomására, történt távozása. Ezen tünepélyességök bensősége meggyőzhetett bárkit is, hogy a valódi érdemet nem bírja a vakgyűlölettel szított, a hazugság aljasságát terjedő üldözés sem megsemmisíteni, vagy csak el is homályosítani. A távozó igazgató érdemei elismerésének szép koszoruját vitte magával.

A távozó igazgató búcsúszásának három fokozata volt.

1. Először elbucszott az utolsó, általa vezetett konferencián munkatársaitól, a gymnasium tanári karától. Kifejtette ez alkalommal, hogy mik voltak vezéreszméi, melyek megtestesítésére törekedett s melyeknél hálásan ismeri el és köszöni meg a tanári testület odaadó támogatását és közreműködését. Megemlíti azon szép viszonyt, mely közté a tanári kar között volt s mely viszony eredményeiként tekinthetők azon tények, melyek a zentai gymnasiumnak jó hírnevet szereztek.

A búcsúzás fájdalma hatotta át az igazgatót minden szavát s a tanári kar szívére; ez érzelmek tolmácsolta szép, szívből jövő szavakkal Szücs Lajos ideiglenes igazgató, ki a tanári kar nevében arról emlékezik meg, hogy mit veszt igazgatójában, akár hivatali főnöknek, akár kollegának, akár pedig barátának tekinti őt. Végre egy indítványt terjeszt elfogadás végett a tanári testület elé, melyben a távozó itt szerzett érdemei jegyzőkönyvileg megörökíttessenek. Ez elfogadtatván, a legszívélyesebb búcsúzással ért véget az ülés.

2. A második fokozatot az ifjúság s a tanári testület együttes búcsúja képezte, a midőn egyik IV. oszt. tanuló és dr. Ferenczy Alajos tanár tartván beszédet, tolmácsolták az ifjúság s vezetői érzelmeit. Dr. Ferenczy tanár magvas s az ifjúság, tanári kar és az igazgató viszonyát festő szép beszédében már előkészítette a kedélyeket ama ritka, de annál megragadóbb jelenetre, a mely ez után következett. Az igazgató ugyanis válaszolni akart a hozzá intézett beszédekre, de annak kezdetén túl az elérékenytől nem haladhattott s az eddig nagynehezen visszatartott könnyek hullani kezdték a búcsuzó, s az ifjúság és tanári kar szeméből. Ez a szeretetnek, físzletnek olyan ölekezése volt, melynek hatását leírni lehetetlen. Ily búcsuzást csak az igaz szeretet nyújthat, s ritka embernek jut osztályrészü.

3. A tanári kar, engedve a közóhajtásnak, a helybeli társas körben 60 terítékű közcsoporttal rendezett, melyhez sikerére hasonlót Zentán evesel láttunk. A felköszöntök egész özőne keletkezett, melyek mint fényugarak a derék férfút minél több oldalról törekedtek megvilágítani, s e sugaraknak sikerült is az érdemes búcsuzónak sokoldalú tevékenységét hálás emlékezetbe hozni. Messze vezetne ennek sorozatát adni, elég legyen a beszédek e lelkesedésből származó sorozatából csak néhányat kiemelni. Zsarkó Antal kir. közjegyző és gym. bizottsági elnök talpraesett szép beszédében a távozó egész iteni pályáját, de különösen a gym. körül szerzett érdemeit ecsetelte. Mikosevits József ügyvéd, a közs. iskolaszék elnöke, mint hajdani népiszkolai igazgató, s a szállási népoktatás rendszeresítőjét éltette. Székfi György városi főjegyző és ipartanárai bizottsági elnök, mint a zentai iparos oktatás főfő támaszát magasztalta. Szárics Bertalan városi főügyész a páratlan tevékenységű tanfőfűt emelte ki benne. Szücs Lajos gym. rendes tanár s ideiglenes igazgató a nagy veszetésget rajzolta, mely Zenta városát dr. Kuthy távozásával éri.

Az ünnepektől éjjel tájban harsogó éljenek között eltávozott ugyan, de a közönség még jó ideig együtt maradt.

Az érdemes, szeretve tisztelt igazgató bájos ifju neje társaságában október hó 28-án hagyta el városunkat.

E—ő.

HALOTTAK NAPJÁN.

(Naplótörődék.)

Halottak napja: temetőbe mentem, egy jóbarátom sírhöz, hogy ott egy imát mondjak lelkének tőveért, hogy a megemlékezésnek jeléül egy koszorút tegyek fejfájára.

Szólt a haragszó az elhunytakért, buzgó zsolozsmát zengett minden emberajk, merre néztem gyertya-

láng, virágözön. Diszben állt a temető! de mégis enyészett vett körül.

A hervadó természet figyelmeztetett, hogy minden mulandó; a hervadó falevelek, melyek egymástól hullottak a faágokról és melyeket sodort az őszi szellő, míg síron sírjokat lelek, azok figyelmeztettek, hogy mi is egymástól hulltunk át — egy boldogabb hazába.

Minden hervad, mindenre enyészett vár, csak az emberek nem válnak el egymástól soha; őket egy láthatlan káposz fűzi össze, menny és föld között: a hit!

Mig az élő ott térdel a sír mellett, az égből küld áldást az reá, kiért imádkozik.

A költő mondja:

„Kiket szerettünk s kik szeretnek itten,

Örökre a sírhant nem zárja le,

Mert életünknek atyja, a nagy Isten

Nem holtak, ámde élők Istené.

S bár a halál válni készit is minket

Meglátjuk újra, drága kedvesinket.”

Barátom sírját keresve, végig ballagtam a temetőn: sírtól-sírhoz! Egy elhagyatott sírt láttam. Ott pihent a természet lágyölében, az élet fáradalmaitól megtört vándor — nyugalmat lelt; bánattól győzött szívére enyhítő balzsamot hozott: a megváltó halál!

Elhagyatva, számkivetve töltötte éltének napjait, kopár, rideg a sírja is — de az Égnek angyalai ott örkődnek felette. — Nyugodj békében!

Amott egy anya sírja mellett, kis árvácskák sírdogáltak. Oh, bár kelthették volna életre azt a jó anyát, ki őket dédelgette, ki őket úgy szerette. Oly szépen kérték: Ébredj fel, jó anyánk!

Túl egy gyászoló, fiatal özvegy térdelt férje sírjánál, a legmélyebb fájdalom tükrözött vissza halavány arcáról és a lemondás őszinte hangján sügta: Istenem! egyesíts vele.

Távolabb egy anya sírátá gyermekét, örült fájdalommal kiáltá: gyermekem anyád hív. Jöjj hozzám, gyermekem!

Mellette egy férfi áll neje nyughelyénél, oly me-reven tekint maga elé, úgy tekint, mintha harcra készülne a végzetel, keseregve mondta: Órangyalom, miért hagytál el!... Könyvelt szemekkel siettem tovább, míg hirtelen meglepve álltam meg. Barátom sírja előtt egy gyászba öltözött leány állott; remegő kezei egy koszorut erősítettek meg a fejéhez, azután letérdelt és imádkozott. Arcát sötét fátyol takarta, nem ismerhettem fel.

Nem akartam zavarni, néhány lépésre távoztam. Leültem egy kópádra és visszagondoltam barátomra, — a multra. Halkan, szinte magam beszéltem magam elé. Ott nyugszik most kora sírjában, melyet az én könnyelműségem ástott neki.

Bűnömnek átka terheli lelkemet. Barátom ifjú, szép volt, lelkesült a nemesért, a jóért, lángoló hévvel küzdött az igazság mellett és magasztos eszmék töltötték el agyát. Meghalt! oda minden, csak emlékezete él szívemben, hogy megölöm legyen.

Miért is történt ez így? Olgám, Olgám miért szerettek oly nagyon! — Völegény voltam, imádtam arámat. Oly boldog valék mint most boldogtalan vagyok. Barátom szebb, elmésebb és gazdagabb volt mint én és fényes állással bírt. Arám kedves, megnyerő modora elragadtatta őt. Irigyeltek boldogságodért, Imre, mondá nekem sokszor. Olga közömbös maradt, ez is növelte boldogságomat, meggyőződtem arról, hogy nem vagyok, rangomért, hanem önmagamért szeret. Barátom mindig gyakrabban kereste arám társaságát, egyszerre mélyen megsebezte őt a szerelem pajkos istene. Nem bírta tovább eltitkolni érzelmeit, minden szava elárulta, mily igazán szeret. Féltékeny lettem, örült féltékenységemben lealázó, sértő szavakkal illetem őt. Önkényit vettem véget ifju életének, nem tűrhette tovább azon fájdalmakat, melyeket neki reménytelen szerelme okozott. Hátrahagyott hozzám intézett levele törzsürásként hatott reám. Bocsánatot kért tőlem; bocsánatot kért, hogy fel merte emelni szeméit azon angyalhoz, ki engem szeret.

Azt mondá: arád téged véghetetlenül szeret, légy boldog és boldogítsd őt.

Nagyon szenvedtem. Megvallottam arámnak hogy én vagyok e szerencsétlenségnek tényezője, mert örült féltékenységemben igen megbántottam őt.

Olga büszkén mondá: távozzék uram, mint szeretem, úgy gyűlölöm most.

Az idő óta nem láttam arámat. Nem volt bátorságom bocsánatért esedezni, tudom, ő igazságos ítéletet mondott felettem.

Amint elvonult lelkem szeméi előtt édes-szomorú multam, elfeledém, mi cél vezetett ide, elfeledtem a gyászoló nőt barátom sírjánál és nehéz-nehez könnyűk folytak végig arcomon.

Egy kis kéz nehezedett gyengéden vállamra és egy lágy hang oly szeliden sügta: Imre, te nagyon szenvedsz; ifju megmondolatlanságodban követted el bűnödöt, egy angyal sügta nekem, midőn ott azon sír mellett imádkoztam, hogy bocsássak meg neked.

Alig voltam szavakra képes. Olgám! orangyalom te megbocsájtasz, akkor Isten is megbocsájt.

Átkaroltam őt, oda veztettem barátom sírhalmához, ott együtt mondtunk egy ájtatos imát és egy forró véghetetlen esőket nyomtam Olgám ajkaira. Temetőben, hantok között született újja boldogságom... halottak napján!...

Dörner Dóra.

Naptár.

November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
1 Kedd	Mind. szent.	Mindszent	20 Artemius
2 Szer.	Halottak eml.	Tóbiás	21 Hilarion
3 Csüt.	Viktor	Hubert	22 Albert
4 Pént.	Borr. Károly	Blandin	23 Jakab ap.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatóan Dudity István pívnicei lakos végrehajtást szenvedő elleni 66 frt 82¹/₂ kr adóhátralék és járuléka iránti végrehajtási ügyében a hód-sági kir. járásbírósa területén levő, Pivnica községben fekvő, a pívnicei 241 sz. tjkben A. I. alatt Dudity István és kisk. Dudity Béla nevében álló (443-444) hr. 223 ö. i. számú ház és beltelekre az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi november hó 28-ik napján délelőtti 10 órakor Pivnica község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt a kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1887. évi szeptember hó 14-én.

A kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kik. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hód-sági kir. járásbírósnak 2031. sz. végzése által a hód-sági takarékpénztár végrehajtható javára Puskár Mladen és társai ellen 150 frt tőke s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 466 frtra becsült Gáin Szima és Dimirs Todornál 2 drb ökör, 4 drb ló, 1 csikó, 2 drb kocs- és hordókból álló ingóságok, 150 frt tőke, ennek 1885. évi június hó 1. napjától számított 8% kamatai, eddig összesen 34 frt 38 kr per-, végrehajtás-, kereseti és fogva-tosítási, továbbá árverési hirdetési költség erejéig nyilvános árverés útján eladatul.

Mely árverésnek az 1061/1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Déronya község-házánál leendő eszközzésére 1887. évi november hó 5-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatul fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hód-sághon 1887. évi október hó 25-én.

Ruszován Péter,
kir. bir. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, miszerint a zombori királyi törvényszéknek 1886. évi 836. polg. számú végrehajtást elrendelő és a paláncai kir. járásbírósnak 1886. évi 633. polg. számú kiküldő végzése folytán a hód-sági takarékpénztár végrehajtható részére Basits Aekó, Protits István, Milovánov Pávó, Radonits Vása és Basits Steván tovarisovai lakosok végrehajtást szenvedők ellen 300 frt o. é. tőke s járuléka iránt kielégítésképpen bíróság le és felülfoglalt 713 frt 50 kr-ra becsült ingóságokra a paláncai kir. járásbírósnak 1887. évi 257/p számú végzésével még hátralékos 162 frt osztrák értékű tőke, ennek 1887. évi július hó első napjától járó 6% kamatai, 15 frt 07 kr árverés kiírás és hirdetési költség hátralék iránt a további kielégítési végrehajtás elrendeltévé. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében Turszki J. Gyula hód-sági ügyvéd végrehajtható képviselőjének írásbeli jelentkezésére az 1244. és 3864/p 1886. számú végrehajtási jegyzőkönyvek alapján végrehajtható, foglaltató és felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna. tekintettel az idézett t. c. 103. §-ára, az árverésnek Basits Istvánnál lefoglalt ló, kocs, tehén, borjú, löszerszám, kendermag, kukorica és hordó Német-Palánka község-házánál 1887. évi november hó 9-ik napjának délelőtti 9 órája, Basits Aekó, Protits István, Milovánov Pávó és Radonits Vásznál le és felülfoglalt szobabutor, ló, kocs, tor, kender, gabona stb. Tovarisorva község-házánál 1887. évi november hó 10-ik napjának délelőtti 9 órája kitűzték, a mikor a bíróság le és felülfoglalt fennebb megnevezett ingóságok a legtöbbet ígérőnek, az idézett t. c. 108. §-ában megállapított feltételek mellett, készpénzért, szükség eseté a becsáron alul is el fognak adatul.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtható követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t. c. 111. és 112. §-ai értelmében az árverés megkezdéséig alulirt kiküldött végrehajtónál vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Palánkán, 1887. évi október hó 24-én.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

Pályázati felhívás.

A folyó évi december hó folyamán megtartandó községi tisztújítások alkalmával a folyó évi 6. számú megyei szabályrendelet 34. §-a második bekezdése értelmében választás útján betöltendő és egyéb üresedésben lévő alantabb jelzett állomásokra pályázatot nyitok, s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1887. évi december hó 1-ig nálam nyújtsák be.

Választás útján fog betöltetni:

1. **Bács** községben **egy irtokai** állás 300 frt és **egy végrehajtói** állás 300 frt évi fizetéssel.

2. **Bácsujfalu** községben **egy irtokai** állás 300 frt és **egy végrehajtói** állás 300 frt évi fizetéssel.

3. **Déronya** községben **egy irtokai** állás 300 frt évi fizetéssel. Ha a végrehajtói teendőket végzi, ezért külön 100 frt díjazás. **Egy szülész** állás 86 frt évi fizetéssel s minden szülési esetenél 40 kr látogatási díjjal.

4. **Hód-ságh** községben **egy irtokai** állás 360 frt évi fizetéssel.

5. **Filipova** községben **egy irtokai** állás 300 frt évi fizetéssel.

6. **Karavukova** községben **egy segédjegyzői** állás 400 frt évi fizetéssel, **egy végrehajtói** állás 360 frt évi fizetéssel és **egy szülész** állás 100 frt évi fizetéssel.

7. **Lality** községben **egy irtokai** állás 400 frt évi fizetéssel és **egy végrehajtói** állás 300 frt évi fizetéssel.

8. **Parabuty** községben **egy irtokai** állás 300 frt évi fizetéssel.

9. **Pivnica** községben **egy segédjegyzői** állás 400 frt évi fizetéssel s **egy irtokai** állás 300 frt évi fizetéssel.

10. **Rác-Militics** községben **egy irtokai** állás 300 frt évi fizetéssel.

11. **Vajszka-Bogyáni** körjegyzőségben **egy irtokai** állás 480 frt évi fizetéssel s **egy végrehajtói** állás 360 frt évi fizetéssel.

Folyamodók tartoznak igazolni, hogy a fent hivatkozott szabályrendelet 9. §-ában előirt minősítéssel bírnak, esetleg az irtokai állásért folyamodók igazolni tartoznak, hogy jelenleg mint községi irtokok alkalmazásban állanak.

Hód-ságh, 1887. október hó 26-án.

Vissy József,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

Két darab teljesen jókarban levő
MEIDINGER-féle

VASKEMENCE

azonnal eladó.

A Zombori Takarékpénztár
IGAZGATÓSÁGA.

Házeladás.

A szivaci országúton levő, két utcára szülő 536. sz. ház, 732¹/₂ ööl kiterjedésű telekkel együtt, mely utóbbi előnyös fekvésénél fogva építkezésre igen alkalmas, — szabadkézből eladó, esetleg bérbe vehető.

Bővebb értesítést a tulajdonosnál nyerhetni.

Kitűnő minőségű **ürmös**, finom fehér és vörös **ó-borok**, jó zamatú **uj-borok** és **ó-szilvórium-pálinka** jutányos áron kaphatók literenkint

Momirovits Vládónak

a „Sólyom“-hoz címzett, Gromont utcában levő vendéglőjében.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Paresetics Bratyevacsky Franciska végrehajthatóan Tyurisies Toma végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a végrehajtható utóajánlata folytán a zombori kir. törvényszék, az apatini kir. járásbírósa területén levő, az ósztapári 217. sz. tjkben foglalt Tyurisies Toma nevében álló A. I. 224 hr., 175. ö. i. sz. ház és 120 ööl beltelekre 400 frt, egy a 2125. hr. sz. 600 ööl nagyságu szántóföldre 57 frt kikiáltási árban, akként, hogy a kikiáltási ár a ház és belteleknél 250 frt, aszántóföldnél pedig 60 frton alul tejebb nem szállítható, a magasabb ígért hiánya esetén a most említett vételárban utóajánló özv. Paresetics Bratyevacsky Franciska javára megvetnek fog kijelenteni, az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi november hó 24-ik napján délelőtti 10 órakor Ósztapár község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1887. évi július hó 29-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Pályázati hirdetmény.

Katymár mezőváros (Bácsmegeye) róm. kath. iskolájánál üresedésbe jött tanítói állomásra pályázat nyitattik.

Evi fizetés 400 frt és 40 frt lakbér. Tan nyelv német-magyar. Kötelessége a megválasztott tanítónak az I. II. osztály növendékeit és az ismétlő tanköteleseket oktatni.

Felhívattak mindazon okleveles tanítók, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket **folyó évi november hó 15-ig** a róm. kath. iskolaszékre címezve, dr. Csicsáky József ker. esperes urhoz (B.-Almásra) annál is inkább elküldeni iparkodjanak, mivel az elkésve beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Katymáron, 1887. évi október hó 21-én.

Róm. kath. iskolaszék.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hód-sági tek. kir. járásbírósnak 44/p. 1887. számú végzése által Lang I. Konrad és Bendrek Ferenc hód-sági lakosok végrehajtható javára Drach Fülöp hód-sági lakos ellen 159 frt s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 380 frtra becsült 2 ló, kocs, 2 tehén és birkákból álló ingóságok, eddig összesen 54 frt 65 kr per-, végrehajtás-, kereseti- és fogva-tosítási-, továbbá árverési hirdetési költség erejéig nyilvános árverés útján eladatul.

Mely árverésnek az 535 és 1446/1837. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Hód-sághon a község-házánál leendő eszközzésére 1887. évi nov. hó 17-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatul fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hód-sághon, 1887. évi október hó 25-én.

Ruszován Péter,
kir. bir. végrehajtó.

Szállítási üzlet-iroda áthelyezés.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy eddig a főutca **Millasevits-féle** házban levő **szállítási üzletirodám** saját házamba (**Rókus-utca 51-ik sz. alatt**) tettem át.

A mostani költözködés alkalmára ajánlom a n. é. közönségnek jeles **butorszállító kocsi-mat** és azonkívül rendelkezem még több szállító kocsival. Kérem tehát a n. é. közönséget, hogy az irányomban tanusított bizalmat továbbra is megtartsa, melyet én a gondos és gyors szállítással iparkodni fogok mint ezelőtt, úgy a jövőben is teljesen kiérdemelni.

Alázatos tisztelettel

Weil Márk

szállító, Rókus-utca 51. sz. saját házában, ezelőtt **Bachrach**.